

[CARTA NÚM. 1]

[Dijous,] 31 de juliol de 1947

Estimadíssima: no sé si rebràs aquesta carta, la primera que t'escric des d'aquell dia tristíssim, als Andes, on quasi no vam tenir temps d'abraçar-nos. 1 Em trobo ara a la nostra caseta. Són tres quarts d'onze de la nit. Tinc la ràdio posada a «La Chilena», música clàssica, que no destorba i endolceix una mica la meva tremenda soledat. Com et trobo a faltar, estimadíssima! Em pensava que fóra més fort. Però no et vull entristir a tu també. Sobretot escriu-me molt. Encara no he rebut cap carta teva. I m'estranya, perquè avui en Josep² n'ha rebut una de la Katia.³ (Avui som dijous, el dia que he parlat amb tu per telèfon.⁴ Al vespre he parlat amb la Katia, però tu no has anat al telèfon. Què ha passat? La Katia ha dit que estaves sopant amb la Roseta.⁵ Et volia dir moltes coses. Si et trobes bé, quan arribeu a Barcelona, que m'escriguis des de cada port que toqueu. La Clarita i el Tianet⁶ han parlat amb la seva mare. Érem a la botiga.

Encara estic descentrat. Però em posaré de ferm de seguida a organitzar el negoci nou. Avui ha arribat en Ferrater⁷ i m'ha dit que el Jordana⁸ em té una traducció per a primers d'agost. Això m'anirà molt bé. No pensaré tant en tu; i no perquè no vulgui pensar «en la cosa més mona del món», sinó perquè el pensar-hi contínuament em fa massa mal i no ho resistiria. I vull estar ben bo per poder pensar-hi molt, comprens? Estimadíssima, fumo molt! És el neguit. Però em tranquil·litzo perquè estic segur que m'estimes i que sempre m'estimaràs, encara que no m'ho mereixi.

Diumenge passat en Bertran,⁹ complint el teu encàrrec de divertir-me, em va convidar a casa seva (viu amb en Gasull¹⁰) a dinar. Feia un banquet amb motiu de celebrar anys. Hi havia en Bofill i la Montserrat,¹¹ amb la qual naturalment vam parlar molt de tu i em va dir que eres la persona més fina i més simpàtica que mai havia conegut. Va ser un dinar una mica vulgar, ja t'ho pots figurar, però simpàtic i materialment molt bo. Molta beguda i en Bertran insistint que begués. Però tot va anar bé. —El llibre «encara» no ha sortit. Surt dissabte, demà passat. Queda bastant bé. —He sopat dos dies a casa el Benguerel.¹² Fa un fred esgarrifós, com mai. El bon temps se n'ha anat amb tu. Quin dia més bonic el dia que vas marxar! Els Andes, quan els vas travessar, devien ser magnífics. Viatjar amb tu, quina felicitat fóra per mi! Però els déus dolents no ho volen. —Ahir vaig fer l'«Hora Catalana» perquè en Gratacòs¹³ estava de liquidació. Tothom em diu que estic trist, que se'm veu trist d'una hora lluny. La portera fa el que pot. Deixa la gira del llit massa curta, la doneta, que dius tu! Avui he esmorzat amb el Josep a l'Astoria. He pres un bon cafè amb llet! Ha estat després de telefonar-te, saps? En Josep ha enviat més diners a la Caterina,¹⁴ i tu, pobrissona, com estàs de diners, amb tan pocs com te'n vaig poder donar! Digue-m'ho. Suposo que deus haver escrit a Barcelona des de Buenos Aires. Jo hi escriuré demà dient que has sortit; i després hi escriuré al cap d'una setmana. Ai si no et reben bé! És clar que et rebran bé, si ets tan moníssima! —Els canaris, avorrits. No els trec perquè plou i fa molt fred. Estan indignats. Estimadíssima, no et maregis gaire. —En Sabaté¹⁵ m'ha convidat per diumenge. El Bofill solter¹⁶ m'ha convidat a caçar. De moment em va fer il·lusió i, figura't, em vaig fer eixamplar els pantalons de golf. Resulta que quasi ja em tornaven a anar bé. Només dos centímetres. Però, em sembla que no hi anirà, perquè fa un fred extraordinari i estic refredat. Jo prou parlo amb tu, però no em contestes, Conette! Ara aquí tot és absurd, incomprendible, idiota; algun dia

tomarà a tenir sentit, serà quan tu hakis tomat. Fins i tot el llibre quasi no em fa il·lusió. Sigues ben bona, estimadíssima. Escriu. Records a la Katia i la Roseta. I unes abraçades tan i tan fortes, enyoradís sima meva! Fa un any que ets fora? Moltes abraçades. Demà tindrè carta, em sembla. Me'n vaig al llit. Tot solet. Pensant en la carta i en tu.

Joan

- ¹ La Conxita es va embarcar el dia 1 d'agost a Buenos Aires, on havia arribat sis dies abans procedent de Los Andes, última estació ferroviària xilena al peu de la serralada andina, fronterera amb l'Argentina, fins on l'havia acompanyada Joan Oliver.
- ² Josep Salamó. La majoria de vegades l'anomena sense el cognom.
- ³ Katia, muller de Josep Salamó.
- ⁴ La Conxita encara era a Buenos Aires.
- ⁵ Filla de Katia i Josep Salamó, que viatja a Barcelona amb la seva mare.
- ⁶ Fills de Katia i Josep Salamó, que s'han quedat a Santiago.
- ⁷ Josep Ferrater Mora.
- ⁸ C.A. Jordana.
- ⁹ Josep Bertran.
- ¹⁰ Josep Gasull.
- ¹¹ Joan Bofill i Montserrat Abelló.
- ¹² Xavier Benguerel. Gairebé sempre surt citat com a Xavier o Bengue.
- ¹³ Joan Gratacòs.
- ¹⁴ Esposa de Josep Salamó, anomenada també Katia, Kata o Cata.
- ¹⁵ Joaquim Sabaté.
- ¹⁶ Josep Bofill, germà de Joan Bofill.

18

[CARTA NÚM. 3]

[Divendres, 22 d'agost de 1947, a 3/4 de 10 del matí]

Si em veiessis, Con meva!

Conette estimadíssima: la meva inquietud no em deixa viure. Què et passa, Con de la meva vida? Sé que vas arribar per un cable que va rebre el Salamó, però allà no es parla per res de tu. Jo esperava un cable i no venia, vaig anar a les companyies a preguntar i res. Vaig esperar dos dies: una eternitat, Con! Finalment ahir al matí vaig posar-te un cable que diu: «Inquietísimos sin cable. Abrazos, Joan». Aquesta nit quasi no he dormit pensant en el cable que «fatalment» havia d'arribar a dos quarts de 9 o a les 9. I res, Conette, meva, res! Faig tota mena d'hipòtesis, penso coses descabellades, em desespere, caic en una prostració completa... Però reaccio i penso: no, la Con no pot fer això, sabent com l'estimo, sabent com espero les seves notícies, sabent que ella ho és tot per a mi... Si sabessis, Conxita moníssima, com ara m'he adonat que t'estimava molt més encara del que ja t'estimava, i això que abans pensava estimar-te tant com podia. Conette, puc esperar que tu també m'estimis? Sense això el món no tindria cap sentit, la vida fóra una nosa... Tot ho veig a través de tu, del que deies, del que

deies, del que en pensaries, de si t'agradaria o no...

Però, francament, no comprenc aquest silenci, Conette! No el comprenc! Em trenc el cap, em torno boig pensant-t'hi... No envies cable i no "contestes el meu"... Inexplicable! S'ha perdut el cable? A cada moment em sembla sentir passos a l'escala... Conette meva! Per Déu! No em facis patir així! Tinc molts defectes, tu ets immensament superior a mi, ja ho sé! però t'estimo, t'estimo. Només sé això i em fas plorar, t'ho juro, Conette... I ara espero carta teva com qui espera la salvació. Tu que ets tan bona, com pots fer-me sofrir d'aquesta manera? Creu-me que si alguna vegada he estat injust amb tu, ara ho pago de sobres... Aquest dies, aquestes hores han estat i són un infern per a mi. Quan m'arribi una carta ben mona de la meva Conette, tot haurà passat i tornaré a viure!

Aquesta vegada no vull dir-te res més, només que estic desesperat; que ho estaré fins que sàpiga alguna cosa..., i que t'estimo, que ets la cosa més bonica del món, i més bona..., i que t'estimaré sempre, passi el que passi..., i que si no tinc resposta no sé pas què faré. Con... Això de no haver tingut resposta al meu cable d'ahir, això, Conette enyoradíssima, no m'ho sé acabar..., no puc entendre-ho..., no puc ... Molts petons i abraçades del teu desesperat. He resat com mai ho havia fet, amb una devoció tan exaltada..., he pregat a Déu i a la Mare de Déu perquè no et passi res i m'estimis una mica... Conxita meva!

Joan

Com estan les mamàs? Abraçades.

T'escriu divendres, a les 9'45 del matí, però estic en plena nit... Salva'm Conette!

CARTA NÚM. 14

Dissabte, 18 d'octubre de 1947

Estimadíssima meva: estic realment capficat! Des que tinc el mig propòsit de tornar, no faig res més que rebre per tots cantons notícies, informacions i tota mena de dades que semblen demostrar que la situació està que crema. Gent que acaben d'arribar, cartes, cables, referències d'amics, etc. Sembla que s'ho hagin dit! Conette, què hem de fer? Tu, és clar, com que tens tantes ganes com jo mateix que ens reunim —perquè ja em sembla que fa un segle i mig que estic separat de tu, moníssima!— doncs, tu, deia, ho veus tot pel cantó bo. Però penso molt seriosament si amb la meva tornada no ens exposaríem a terribles maldecaps o coses pitjors. Con meva, espero la teva carta amb les notícies del senyor Gassiot. I també et demano, per tu i per mi, que em diguis ben bé tot el que veus, perquè fins ara només m'has parlat de la situació d'una manera general, dient que tothom diu que no em passarà res. Potser són imaginacions meves alimentades per una sèrie de notícies que coincideixen totes a donar una imatge negra de la situació... Per això voldria, Con meva, que fent un esforç

d'imparcialitat em diguessis francament la teva opinió, posant-te al meu lloc. Perquè tu dius que vas amb el cap alt i amb tot honor per tot arreu; però i jo, podré fer igual? Ja saps, Conette, que tu i jo sempre hem de ser iguals i hem d'anar als mateixos llocs i de la mateixa manera. Un disbarat aviat està fet i els arrepeniments tardans són molt tristos.

De totes maneres, el meu immens desig és de tornar; i això per moltes raons. M'he de decidir i ho he de fer molt aviat.

Suposo que demà o demà passat rebré carta teva; aquesta carta pot ser decisiva, i voldria que ho fos.

Aquí s'ha sabut que van detenir el senyor de les dents postisses i que al cap de poc el van deixar anar. He vist un diari de Sabadell amb l'arribada del Cabdill. Es veu que va ser apoteòsic i que el nostre amic Marcet¹ va fer un paper brillant.

Demà, diumenge, fem la commemoració de l'amic del Met,² amb tres ambaixadors.

Jo he fet alguns passos per al viatge. He anat al Consolat i he fet la sol·licitud; dilluns hi he de tornar. Encara em falta un document per arreglar la residència, cosa que és indispensable per obtenir el passaport. No he vist el Dick, encara. Hi ha un matrimoni que s'interessa per comprar-nos el pis; tornaran la setmana entrant. Els vaig dir que «encara» no era segur que me n'anés; però van dir que en cas d'anar-me'n, volien tenir la preferència. Són uns amics del Sabaté, argentins. Els en demanaré de 30 a 35 mil, què et sembla? Encara no he cobrat de la Mediterrània. Sembla que em pagaran a fi de mes. Visc dels treballs que faig per a l'Ercilla i dels llibres que venc; en una setmana m'he guanyat uns mil pesos. Però, és clar, els clients aviat estan acabats. Encara em queda algun diner dels que vaig cobrar pel llibre de versos i la direcció del Pi. Però si ens quedéssim hauria de trobar una altra cosa. Els negocis estan aquí cada dia pitjor. La situació és inestable; hi ha una gran campanya contra els comunistes i contra els preus alts i l'especulació; però ja coneixes els xilens, tot segueix igual i els preus no baixen. Jo gasto el mínim. Només penso en el viatge. Abans de marxar hauré de pagar al Garcia,³ al Gratacòs, i a algun altre.

Conette, estic bastant neguitós! La indecisió no pot ser eterna. Et vull al meu costat, cada dia et trobo més a faltar i em sembla que sense tu em tornaria ximplet de mica en mica.

En Benguerel em va ensenyar una carta del seu pare on fa uns elogis fantàstics de tu, de la teva simpatia i gentilesa (em sembla que això ja t'ho vaig dir en una altra carta, però m'agrada insistir en les coses que et fan justícia, perquè ja saps que és indiscutible que ets la cosa més bonica del món.)

Dimarts tenim el sopar de constitució de la Fortíssima Lliga dels Cavallers Sapients. Digues-me quin efecte han fet les meves cartes al Riba, al meu germà Antoni i a la mare. Ah, en la meva darrera carta et donava unes adreces perquè escrivissis ni que fos una postal. Ja saps que això afalaga molt certa gent. No te'n descuidis, Conette del meu cor inquiet i malavirat.

En Bofill, solter,⁴ em va dir que la Montserrat li va dir que havia rebut una carta de la Núria dient-li que «era segur» que jo anava a allà.

Ara sóc al Centre des d'on t'escric, perquè he anat a buscar la màquina que he fet netejar i canviar la cinta. És la una, i me'n vaig a dinar; si no, em donarien les sobres, comprens la cosa? Com enyoro el que tu en dius les teves «guisòfies»! Havent dinat acabaré la carta i l'aniré a tirar... *Hasta luego*.

.... ..

(Aquests punts suspensius indiquen, com a les novel·les, que ha passat un temps)

Ja he dinat (unes mandonguilles en estat mineral, *callos*, tot un programa). En Primitiu⁴

7
5

m'acaba de dir que el Josep ha rebut carta, amb fotografies de Mallorca. ...I tu, estimadíssima, no m'has escrit! Encara tinc una mica d'esperança de trobar carta a casa, aquest vespre. Ara he de telefonar al Ferrater, per excusar-me. Resulta que ahir hi havia d'anar a sopar. Fins vaig comprar formatge per portar-los-hi. Però, feia molt fred, (ahir va nevar al San Cristóbal, això que fa una setmana feia un temps tropical) i vaig tenir mandra d'anar-hi; res, que vaig tenir mandra, i després, no donen menjar, ja ho saps, i tot de qualsevol manera, i no saps a quina hora soparàs, i la Renée gemega i renya a tothom... Resultat, que em vaig quedar al Centre. Em van telefonar a dos quarts de deu; com que no sabia què dir, vaig fer veure que no hi era. Avui he sabut que van telefonar al Xavier a les onze, preguntant si sabien alguna cosa de mi... I ara no sé què dir, ni com justificar-me. Petites tragèdies, perquè ja saps que a mi em sap molt greu quedar malament.

Conette, ja veus que t'ho explico tot. Escriu-me tu també, amb tota mena de detalls. I a veure si ho esbandim, això. Perquè ja no puc més, Conette mevíssima! Molts records per a tothom. I moltes abraçades i petons molt forts per a la meva enyoradíssima única.

Joan

¹ Josep M. Marcet i Coll.

² El Met era en Jaume Miravittles. Quant a l'amic, molt possiblement es tracta del periodista Josep M. Xicota, que s'exilià a Xile procedent de França i dels EUA.

³ Joan Garcia Giró.

⁴ Germà de Josep Salamó.

CARTA NÚM. [24]1

[Dissabte,] 6 de desembre de 1947

Estimadíssima meva, Conette:

Per fi vaig rebre carta teva, després de nou dies mortals de dejuni. No em facis patir tant! Has de saber, Con meva, que estic molt empipat i tu també ho estaràs quan et digui que el barco porta un retard de deu dies; és a dir, que en lloc de sortir el 18, sortirà el 28!

Estic neguitós i indignat! Però no hi ha altre remei que conformar-se i esperar. Tinc tot el pis de qualsevol manera i ja saps que a mi m'agrada l'ordre, vull dir un cert ordre!

A aquest pas arribaré a darrers de gener. Jo que tinc tantes ganes d'abraçar-te, moníssima meva del meu cor! Què hi farem! Però almenys escriu força, tant com puguis. La setmana passada semblava una fera engabiada, i només vivia pendent de la teva carta, comptava les hores, feia càlculs i conjectures, pensava el pitjor com s'acostuma en aquests casos. La teva carta va arribar dijous (abans-d'ahir). Jo acabava de sortir de casa i la portera em va empaitar (la bona dona) fins al tramvia per donar-me la carta. Ja veus quina cara de tristesa que devia fer! De totes maneres es veu que hi ha hagut una sèrie d'entrebancs en els correus. Estava tan esclafat que no vaig tenir esma d'escriure't, de manera, estimadíssima, que no tindràs la carta que et penses rebre pel teu sant. Així, doncs, t'enviaré un cable, perquè no vull de cap manera que aquell dia estiguis sense una cosa meva. —Bé, anem per parts: el Nescafé és caríssim, costa 70 cada pot. En canvi, em diuen que és molt millor comprar cafè al Perú o a Colòmbia, comprens la cosa? L'abric no el compro. Vaig molt just de quartos i em temo que m'hauré de vendre la ràdio i tot. M'han fallat els comptes en algunes vendes. Dius que preguntis al Laureano no sé què; al tòtila aquest no li pregunto res, és un cretí, ja t'ho explicaré. Aquí ningú no el pot veure, i s'ha perdut la presidència del Centre, a la qual aspirava. —Moníssima et porto totes les *labores* i altres coses semblants, llibres de cuina, pelleringues i tota la pesca. Ja ho tinc tot encaixat; respecte al que em dius d'arrencar unes pàgines de certes revistes és ja impossible. Les vaig vendre junt amb els llibres que no vaig poder col·locar a particulars. El maniquí no el puc donar al Josep, perquè el vaig vendre a una amiga de la María, la criada dels Benguerel. Avui, dissabte, a la tarda, omplirem la darrera caixa, amb el porter. Imagina't no tenim res com aquell que diu, i portaré quatre caixons i tres maletes! Però creu-me, Conette estimadíssima, que aquest retard

del barco m'ha rebentat pel mig. L'he sabut pel Josep Maria.² Li vaig escriure si em volien dos o tres dies, des del 14 d'aquest mes, perquè el barco sortia el 17, i em contesta que amb molt gust, però que ell ho ha preguntat a la Companyia i li han dit que el *Vinland* no arriba fins el 26 o 27. Aleshores vaig anar a les oficines de Santiago i m'ho van confirmar. —Ja tinc el visat d'Itàlia i el dels Estats Units. De manera que ho tinc tot, fora del certificat de revacunació. Pensa, Con meva, que estic ben avorrit! Ja voldria ser al barco i a Barcelona, i a caseta amb la meva enyoradíssima, i per comptes d'això, quitalà i més quitalà ... Només em distrec amb els assaigs de la comèdia que quedarà molt bé... La fem el dia 21, de manera que ara la podré veure. Però et dic que tant se me'n donava de la comèdia! Dimarts em donen un sopar els Cavallers Sapients, i el dia 13 el Centre; ha estat inútil que els digués que no volia fressa. M'agrada perquè així et pots acomiadar de tothom de cop i no has d'anar per les cases, com qui visita pessebres. T'envio l'oda que vaig fer al Ferrater (si ho ensenyes al Nasi, digues-li que ja ho sé que el poema havia de coincidir amb el gravat, però m'ho van esguerrar, no em van creure; el pare Brises³ es pensa que en sap més que ningú).

Hauries d'escriure a la Roser.⁴ M'han dit que una nit d'aquestes em donaran una mena de festa amb gent molt triada, poetes i pintors, entre altres el Neruda, Pablo, que diu que vol parlar amb mi, però no només de versos, no et creguis. Es veu que el Rodríguez, que el veu cada dia, li ha fet molts elogis, allò que fa l'Arias, saps?, aquells entusiasmes, i després li vaig enviar el llibre i es veu que li va agradar.

Ah, saps què? Vaig conèixer, per atzar, un xilè, que té *dos fundos*,⁵ que ara comença a fabricar una mel de poma que és deliciosa. I m'ha dit si volia treballar l'exportació a Espanya d'aquest producte. Em donarà unes mostres; no hi puc perdre res; en l'últim cas ens «fotrem» les mostres, comprens la cosa? Aquesta mala paraula me l'ha encomanada el Bové,⁶ que cada dia renega més, però ahir em va dir que em volia donar un litre de colònia, perquè em recordés d'ell.

I ara moníssima meva, escolta'm que et vaig a parlar molt sèriament. Et repetiré coses que ja t'he dit cent vegades, però ara te les diré amb MAJÚSCULA:

«ESCRIU-ME ALMENYS UNA VEGADA LA SETMANA, SI NO EM MORIRÉ DE TRISTESA, TU ETS LA COSA MÉS MONA DEL SISTEMA SOLAR, NOMÉS PENSO EN TU, NO EM FACIS SOFRIR!!!»

T'estimo tant com pugui estimar-se. Petons i abraçades!!!

¹ Joan Oliver la numera com a carta 25. No sembla, però, que hi hagi una carta 24 perduda entre el dissabte 29 de novembre i el dissabte 6 de desembre. El mateix Oliver diu a la Conxita que no li ha escrit per felicitar-la pel seu sant, el 8 de desembre, carta que -atès que només hi ha correu dimarts i dissabte- hauria d'haver sortit el dimarts dia 2 de desembre, com la suposadament perduda. D'altra banda, en aquesta carta de dissabte dia 6 li parla de «la setmana passada», cosa que probablement no faria si li hagués escrit el dimarts dia 2. Tot fa suposar, doncs, que l'Oliver es va confondre a l'hora de numerar-la. De fet, aquest salt de numeració arriba fins a la carta 29.

² Josep M. Trabal.

³ Es refereix a Brias, soci de la impremta Mediterrània, en la qual tenia un fill treballant-hi. Per distingir pare i

fill, l'Oliver li estrafà el nom, com feia sovint amb amics i coneguts, i el converteix en pare Brises ("parabrises"). ⁴ Roser Bru.

⁵ Finques rústiques.

⁶ Josep M. Bové.

CARTA NÚM. [32]

[Dimecres,] 6 de gener de 1948

Estimadíssima meva: estic molt content, ets la cosa més bonica del món amb el teu cable enviat al Josep. Tenia una angúnia tremenda, feia 20 dies que no havia rebut carta i, fora del cable de Nadal, no sabia res de tu. Creia que estaves malalta i em desesperava pensar que m'embarcaria en aquest estat d'incertesa. És clar que després he pensat que tu no m'escrivies perquè et creies que ja no em trobava a Santiago, sinó a Valparaíso a punt de pujar al vaixell. Ahir vaig estar a punt d'enviar-te un cable llarg; fins i tot vaig entrar a l'oficina del cable, però després vaig pensar que era millor esperar fins avui, dimarts, a veure si arribaven notícies. I així ha estat! Ara ja estic més tranquil en saber que estàs bonet i les mares també.

Bé, Conette: les coses estan així: si no hi ha contraordre m'embarco el dia 14 del port de Sant Antoni, en el *Vinland*, de la Companyia de Navegació Knutsen Line. Els ports que tocarem són els següents: Callao (Perú) (allí et compraré foteses boniques, que diu que n'hi ha moltes); Cristóbal (Panamà) i Gènova. Tocarem altres ports intermedis, però aquests dos són els principals. Al final de la carta hi afegiré les dates aproximades que tocarem aquests ports, per tal que puguis escriure'm.

La Clarita em diu: «—Hagale un dibujo a la tía Conchita!» Però jo estic molt atabalat i no estic per dibuixos, en aquest moment.

El dia abans de sortir, quan se sàpiga «ben segur», t'enviaré un cable. Conette, mona, és millor que no vingueu gaire gent a rebre'm. Més val no fer maror. Pot ser que arribi a Barcelona amb el mateix barco, perquè des de Gènova va a Barcelona i només m'hauria d'esperar dos dies en aquest port italià. Així m'evitaria els tràfecs del transbord i altres coses semblants.

Avui escric al Trabal perquè m'envii la carta que dius que m'has enviat a casa seva. No embarcant-me a Valpa, no hi aniré i em quedaré a Santiago fins el dia 13. Així, doncs, escriu-me a Callao (Perú). Abans de tirar la carta, com t'he dit, et donaré la direcció de l'agent de la companyia en aquesta ciutat del Perú. També et daré la direcció i el nom de l'agent de Cristóbal.

Ja vaig llegir el discurs de cap d'any del Caudillo. Ens convidava, els exiliats, a retornar a la pàtria. No crec que li ho hagi d'agrair personalment, però sempre val més que vagis convidat a un lloc que no pas d'intrús, que diuen a Xile.

Durant el viatge penso escriure una comèdia, que ja tinc pensada. T'envio una foto de la comèdia *L'amor deixa el camí ral*. Són els germans Castellví. Oi que fa efecte? L'escenari estava bastant cuidat. Em penso que ben representada fóra un èxit.

(En aquest moment estic escoltant els refilets del Baronet, que està penjat al jardí. Fa un dia fresc avui, després d'una setmana molt calorosa. I penso que vosaltres us deveu pelar de fred.)

He tomat de mort a vida amb el cable, Conette! Ahir, si m'haguessis vist, estava desesperat i no era bo per a res. Però fins que estaré dalt del *Vinland* (és bonic aquest nom, eh?) no em sentiré tranquil. Llavors ja sabré que vaig camí de la meva Con, i que cada dia m'hi acostarà més i més. Només tu comptes per a mi, t'ho diria cent vegades. Ara ja em moro de ganes de llegir la teva carta de Valparaíso.

Ara me'n vaig al Centre on he de veure l'agent de la companyia que va prometre per avui un itinerari complet del viatge i l'afegiré a la carta. Sobretot escriu als ports i amb tota l'anticipació possible. Pensa que si en arribar al port no em donen la teva carta, em quedaré més trist que una gallina dutxada.

I no et vull dir res més. Però pensaré en tu sempre i quan ens tomem a trobar et prometo ser molt bo i dedicar-me a tu amb totes les meves forces.

Adéu, Conette estimadíssima. Abraçades a les mares i germans. Digues que tinc moltes ganes de veure'ls.

Deixa que t'abraci fortament, quasi fins a ofegar-te, però sense fer-te mal. Molts petons ben forts del teu pobret

Joan

Ah, moníssima! Si no t'envio de seguida un cable per tranquil·litzar-te és perquè suposo que avui hauràs rebut una carta meva que t'ho haurà explicat tot. I com que te'n vull enviar un (de cable) quan salpi del port de Sant Antoni! Comprends la cosa? Moltes abraçades, moníssima meva!

[Afegit a mà al final de la carta:]

Conette, no puc enviar-te l'itinerari que m'havien promès a la **C.a** No el tenien encara. Però així que rebis aquesta carta escriu a:

S. Joan Oliver Sallarès
A bordo de la motonave *Vinland* de
la **C.a** Knutsen Line

1
3
9

1
4
0

Callao (Perú)

I al cap d'uns quants dies escriu de la mateixa forma a Cristóbal (Panamá).

Si puc t'escriuré les adreces detallades dissabte vinent. Adéu, t'estimo moltíssim!